

que ce soit, s'il n'a atteint l'âge de 25. ans accomplis; faute de quoi, voulons, que sans avoir égard aux provisions obtenues, qui seront regardées, comme nulles, & de nul effet, soit en jugemens, ou autrement, la dite cure, ou le dit benefice, soient censés vacans, & impetrables &c.

32. Supersunt & aliæ qualitates, quæ ad impetrandum beneficium præscriptæ sunt. (a) Harum prima est justa scientia sui officii. Ait S. Leo: *Si in laicis vix tolerabilis videtur inscitia: quanto magis in iis, qui præsent, nec excusatione digna est, nec venia?* Refert, c. 3. D. 38.

33. Ait Synodus Tridentina (b): *Cum Dignitates in Ecclesiis Cathedralibus præsertim ad conservandam, augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, ut, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopus opere, & officio juvarent. Nemo igitur deinceps ad Dignitates quascunque, quibus animarum cura abest, promoveatur, nisi—in clericali Ordine versatus doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur.*

34. In tanta diversitate beneficiorum, quid æquius, quam ut diversi gradus scientiarum distinguantur? Juxta Decretum Concilii Tridentini (c): *Quicumque posthac ad Ecclesias Cathedralis erit assumendus, scientia ejusmodi polleat, ut muneris sibi injugendi necessitate possint satisfacere. — Ideoque antea in Universitate studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel jure Canonico merito sit promotus, aut publico Accademiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Ergo ex sententia Petri Tholosani (d), multum nocet, quod Professores aliqui reperiantur, parum timoratae conscientiæ, & non considerant, quale arcadicum pecus introducant Ecclesiis, & subselliis, ad gratiam sæpe gradus profanis concedentes: nec considerant, se reddisuros rationem coram Deo, & hominibus de tanta in probandis studiis negligentia.*

35. Ex reliquis Decretis Ecclesiæ spectat scientia ecclesiastica fidei dogmata, legem dominicam, & Scripturam sacram, Canones Conciliorum, & Sacramentorum ritus. Licet hanc comparare, non vana profanorum lectione, non temeraria Mysteriorum perscrutatione, non subtili disputationum ambage, sed studio sancto, & oratione. Inquit S. Bernardus (e): *Utilis proinde lectio, utilis eruditio est, sed multo magis unctio necessaria: quippe quæ sola decet omnibus.*

Sunt

(a) Cap. 4. De scient. & aliis qual. Benefic. (b) Trid. sess. 24. c. 12. (c) Trid. sess. 22. c. 2. (d) Petr. Tholos. lib. 18. de Republ. c. 9. (e) S. Bernard. Declam. c. 15.

36. Sunt & aliæ nonnullæ qualitates vel ex privilegio, aut consuetudine regni, Ecclesiæve, aut ex speciali beneficio requisitæ. Sic alibi omnia beneficia regni Regnicolis reservantur: ad quædam nonnisi Canonici admittuntur: sæpe fundationis leges præcipiunt, ut illa beneficia consanguineis Fundatorum tribuantur, quæ inde & beneficia patrimonialia vocantur. Procul dubio omnes & hæc leges saluberrimæ sunt, in quantum particulari delectui habiliorum Personarum consulunt.

* 37. Quid funestius Ecclesiæ, quam imperfectiores, & indigniores in beneficia ecclesiastica, præterito justo defectu, penetrare? Ait S. Chrysostomus (a): *Undenam, quæso! existimas, tam multas in Ecclesiis turbas nasci? Equidem non aliunde opinor, quam ex Antistitum electionibus casu potius, ac temere, quam diligenter, atque accurate factis.* Ex sententia S. Gelasii (b): *quia utique convenientia Ecclesiæ ministeria reparanda sunt, non inconvenientibus meritis ingerenda? ne per occasionem — vitia potius divinis cultibus intulisse judicemur, non legitimæ familiæ Domini computemur procurasse compendia.* Juxta S. Leonem (c) misso defectu ministrorum magis habilium non est hoc consulere populis, sed nocere; nec præstare regimen, sed augere discrimen. Queritur ann. 1536. Concilium Coloniense (d): *Quia ejusmodi ostium, per justum delectum provisionum, diligenter custoditum non est, factum est, ut tanta mala, quæ sentimus, agminatim in Ecclesiam Dei irruperint.*

TIT. III.

De pluralitate Beneficiorum.

CAP. I.

De Rationibus, quibus vetatur pluralitas Beneficiorum.

I. Ait Synodus Calcedonensis: *Non licet Clerico in duarum civitatum Ecclesiis eodem tempore in Catalogum referri, & in ea, in qua principio ordinatus est, & in ea, ad quam tanquam majorem confugit, propter magnæ gloriæ cupiditatem: eos autem, qui hoc faciunt, propriæ Ecclesiæ restitui, in qua ab initio ordinati sunt; ut illic solum ministrent. — Eos autem, qui au-*

(a) S. Chrys. l. 3. de Sacerd. c. 10. (b) S. Gelas. epist. 9. ad Episc. Luc. (c) S. Leon. epist. 87. ad Episc. Afric. cap. 1. (d) Conc. Colon. P. 1. cap. 1.

ausi fuerint post magnæ hujus Synodi definitionem aliquid eorum, quæ sunt prohibita, facere, statuit S. Synodus proprio gradu de-
jicere. Refert fragmentum Gratianus. c. 2. XXI. q. 1.

2 Concilii Nicæni II. tale est Decretum (a): Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Ecclesiis non collocetur. En rationes: Negotiationis enim, & turpis lucri proprium est, & ab ecclesiastica consuetudine alienum. Ab ipsa enim Domini voce audivimus, non posse quempiam duobus dominis servire: vel enim unum odio habebit, & alterum diligit; vel unum amplectetur, & alterum negliget: unusquisque ergo secundum dictum Apostolicum in eo, in quo vocatus est, debet manere, & in una Ecclesia assidere. Quæ enim propter turpe lucrum fiunt in ecclesiasticis negotiis, ea à Deo sunt aliena. Sed quid, an non excusat paupertas proventuum? Nam & tunc Iconoclastarum furor bona ecclesiastica valde imminuit? Subdit Concilium: Ad hujus autem vitæ usum sunt diversa studia: ex iis ergo, si quis velit, ea, quæ sunt corpori necessaria, comparet. Dixit enim Apostolus: usui meo, & iis, qui mecum sunt, ministraverunt manus meæ.

3 Refert Gratianus sententiam S. Gregorii, qui juxta relationem Joannis Diaconi dicere solebat: Singula juris ecclesiastici officia singulis quibusque personis singulatim committi debere, quia sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: Ita in Ecclesiæ corpore, secundum veridicam Pauli sententiam, in uno eodemque spiritu alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud: neque enim quantumlibet exercitata personæ, uno tempore duarum rerum officia committenda sunt. Hæc leguntur. c. 1. D. 89. & ibi Corr. Rom.

4 Novo jure pronuntiat Alexander III. Istud esse omni rationi contrarium, ut unus Clericus in una, vel diversis Ecclesiis plures dignitates: vel Personatus obtineat. Et quare? Quum, inquit, singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigant personarum. Refert. c. 13. de Præb.

5 Conqueritur Concilium Lateranense, quod nonnulli modum avaritiæ non ponentes Dignitates diversas ecclesiasticas, & plures Ecclesias parciales, contra SS. Canonum instituta, nitantur accipere; ut, eum unum officium vix implere sufficiat, stipendia sibi vindicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districte prohibemus. Legit. c. 3. de Cleric. non resid.

6 Bonifacius VIII. consuetudinem, quæ alicubi inolevit, quod Canonici duos Personatus, aut duas Dignitates, vel Præ-

(a) Concil. Nicæni II. cap. 15.

posituras, seu administrationes, aut duo officia &c. obtinerent, corruptelam declaravit. Cum sacris sit, inquit, inimica Canonibus, & de ambitionis radice processerit — cum unum officium vix digne valeat aliquis adimplere. Refert. c. 1. de Consuet. in 6.

7 Quid funestius reliquis corruptelis, quas Joannes XXII. recenset ex pluralitate beneficiorum subnatas? Inquit inter cætera: *Habenibus ipsa* (plura beneficia) *paratur vagandi materia: divini cultus minuuntur. Hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur.* Superest querelarum series. Extrav. 4. de Præb. int. Com.

8 Inter articulos, quos Oratores Galliæ Concilio Tridentino pro reformatione obtulerunt, vigesimus quartus hic est: *Unum tantum beneficium uni conferatur, sublata* (quod attinet pluralitatem) *compatibilitum, & incompatibilium beneficiorum differentia, quæ distinctio, ut & nova, & antiquis Decretis incognita, ita Ecclesiæ catholice magnam calamitatem attulit.*

9 Prævaluit tamen remissio disciplinæ (a). Synodus Nicæna II. propter hominum inopiam duas jungi Ecclesias permisit. *In his autem, inquit, quæ extra sunt, locis propter hominum inopiam permittatur.* Sensus Canonis est, quod unus, idemque Sacerdos duabus vicinis Ecclesiis, quæ extra civitatem sunt, deservire possit, dum ea est hominum in iis Ecclesiis inopia, ut singulæ singulos Sacerdotes habere nequeant, quo casu, ut hominum illorum necessitati, quantum possibile est, succurratur, permittitur, ut idem Sacerdos duabus Ecclesiis vicinis ministret.

10 In Concilio Emeritensi ann. 666 (b). Decreti hic tenor est: *In Parochiis multæ sunt Ecclesiæ constitutæ, quæ à fidelibus factæ, aut parum, aut nihil de rebus habere videntur: sacerdotali ergo Decreto Presbytero uni plures extant commissæ: unde cavendum est, ne occurrente paupertate, ordo ibidem non impleatur Missæ.* Absit, ut vel hoc exemplum suffragetur recentiori beneficiorum pluralitati. Agitur hic de Ecclesiis in eadem Parochia parum, vel nihil fundatis, in quibus Missæ per certos dies celebrari debeant, ideoque incongruum haud habeatur, uni Sacerdoti earum Missarum celebrationem, urgente præsertim illarum Ecclesiarum paupertate, committi. Hoc sollicite Canon caver, ut Presbyter ille juxta mandatum Episcopi in his Ecclesiis Missarum solemnia congruo tempore persolvat.

11 Sequiorem usum, vel obtentum, qui tunc forte gliscebatur,

(a) Cap. 2. progress. Plur. de ref. Synod. Nicæni II. cap. 15. (b) Conc. Emeritensi cap. 19.

bat, ann. 829. repressit Synodus Parisiensis (a). Sicut, inquit, unicuique civitati convenit proprium habere Episcopum, ita & unamquamque Basilicam, Deo dicatam, decet, & oportet proprium habere Presbyterum. Avaritia sane, quæ est idolorum servitus, quod non sine magno pudore prosequimur, quosdam invasit Presbyteros, suisque retinaculis adeo vinxit, captivosque effecit, ut instar cæcorum effecti, nesciant, quo eant; nesciantque, quid esse, vel quid agere debeant. Hi namque ignibus avaritiæ æstuantes, Sacerdotalisque, Dignitatis immemores, curam Basilicarum, in quibus promoti sunt, postponentes, datis quibusdam Xenis, aut pollicitis non solum à Clericis, verum etiam à laicis alias Basilicas contra fas ad Christi famulatum peragendum suscipiunt. Et quo exitio? Religio Christiana obfuscat, & sacerdotalis ordo confunditur, imo avaritia Sacerdotum à subditis denotatur, locaque Deo dicata cultu sibi debito privantur, & animarum pericula generantur.

12 Corruptis sæculis præ multitudinem delinquentium abusus fere omnem medelam alicubi respuit. Rescripsit Alexander III. ad Genuensem Archiepiscopum: Cum non ignores, quod una Ecclesia unius debeat esse Sacerdotis, mirabile gerimus & indignum, quod uni Personæ locum impluribus Ecclesiis velis concedere, vel in Episcopatu tuo inducere consuetudinem Ecclesiæ Gallicanæ: quæ cum unum ad plura recipiat beneficia, contra SS. Canonum instituta, non approbatur à nobis, licet non possit præ multitudinem delinquentium emendari. Refert. c. 15. integr. lect. de Præb.

13 In reliquis novi juris argumentis sat frequens locus superest, quo illa pluralitas beneficiorum damnatur, tametsi præ multitudinem delinquentium emendari penitus, vel abrogari queat. Cum multa per patientiam tolerantur, quæ, si deducta fuerint in iudicium, exigente iustitia non debeant tolerari. Hæc est sententia Innocentii. cap. 18. ibi.

14 Quum hoc moderamine propter præsumptiones, & quorundam cupiditates nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus proveniret, pronuntiavit Innocentius III., ut, quicumque receperit aliquod beneficium, habens curam animarum annexam, si prius tale beneficium obtinebat, eo sit jure ipso privatus: & si forte illud retinere contenderit, alio etiam spoliatur &c. Hoc idem in Personatibus decernimus observandum: addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures Dignitates, Personatusve, habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum. Refert. cap. 28. dict. tit.

Hinc

(a) Synod. Paris. cap. 49.

15 Hinc tamen Pontifici tribuitur, quod primus Sedi Apostolicæ libertatem, & facultatem dispensandi super pluralitate beneficiorum reservaverit.

16 Dispensationes frequentiores Joannis XXII. resecandas, aut moderandas censuit. Nos itaque, inquit, tot malis, tantisque discriminibus occurrere cupientes omnes, & singulas dispensationes super receptione, ac retentione Dignitatum, Personatum, Officiorum, Prioratum, beneficiorumque, quibus sit animarum cura annexa, sub quacumque forma, vel expressione verborum à nobis, vel dictis antecessoribus concessas — deliberatione super hoc cum fratribus vestris habita diligenti, de ipsorum consilio, & ex certa nostra scientia in forma subscripta duximus taliter moderandas. Superest integra lectio. Extravag. 4. de Præb. int. Com.

17 Sed nec hoc moderamine restingui malum potuit. Invaluit illud novis titulis Commendarum, & Unionum. Olim vacante aliqua Ecclesia, cui ob bellorum, aliarumque calamitatum tempestatem provideri de Pastore non statim poterat, interdum vicino Pastori alteri commendabatur, ut ejus curam gereret, donec ei de proprio Pastore provideri posset. Vetus exemplum non adsimile est illi provisioni, qua hodie deservitura committitur. Commenda enim non nisi necessitatem, utilitatemque Ecclesiæ spectabat. c. 3. XXI. q. 1.

18 Progressu temporis Commendarii varios titulos obtulerunt, ut fructus Ecclesiarum occuparent; & ut tanto diutius occupare possent, varia impedimenta injecerunt, ne illi Ecclesiæ de proprio Pastore provideri posset. Hinc fraudi ut occurreretur, novo jure statutum est, ut Commenda ultra sex menses non duraret. c. 15. de Elect. in 6.

19 Superfuit, quod Commendarii, qui fructus Ecclesiarum ambiebant, super hoc dispensationem à Sede Apostolica variis artibus extorquerent, ut eo mediante non tantum ad vitam, sed etiam cum pleno jure percipiendi fructus, subtractis duntaxat impendiis Vicarii, Commendas plurium Ecclesiarum consecrarentur, freti illo exemplo juris, quod à pluralitate beneficiorum excusarentur, qui unam Ecclesiam intitulatam, alteram commendatam, utpote ad tempus, haberent. cap. 54. de Elect.

20 Adeo hæc interpretatione, quæ temporales commendas in perpetuas convertit, regula juris eversa videbatur. Synodus Londinensis de ann. 1268. diserte conqueritur (a): Quidam rationis expertes, vel regulas juris contemnescentes, dum ad pluri-

(a) Synod. Londin. cap. 31.

(a) Cap. 7. De Trib. Decret. 2

rium Ecclesiarum occupationem velamen aliud non habentes, quomodo ditari festinant, vacantes Ecclesias sibi commendari procurant, amplectentes Juris verba, non sensum, quod aliquando permittit, unam habere Ecclesiam intitulatam, alteram commendatam. Et cum juxta sanum intellectum, propter necessitatem, vel utilitatem vacantis Ecclesiae, jus commendationis non tam praecipue, quam permissive, fuerit introductum, ipsi ad cupiditatis suae luctum omnia convertentes, in ipsarum Ecclesiarum dissipationem, non solum unam, sed plures recipiunt commendatas.

21 Tam infelici homine praevaluit & sequior interpretatio illius regulæ, qua pluralitas beneficiorum excusatur in illis Ecclesiis, quarum una ab altera per unionem dependet. *citat. cap. 54. de Elect.*

22 Quidni duæ Ecclesiae vicinæ, quæ ob devastationem, vel aliam occasionem duos Presbyteros alere nequeunt, neque duos ob incolarum paucitatem requirunt, uniri possent, ut per modum unius uni conferantur. En vetus exemplum, *cap. 2. §. 2. D. 70.*

23 Absit vero, ut veteri illo exemplo excusari possent sequiores uniones ad vitam, quibus, neglecta omni necessitate, vel utilitate Ecclesiarum, plures Ecclesiae, quandoque & remotissimæ, & opulentissimæ uniri cœperant in favorem Personæ eousque, quousque ipsa viveret. Prælati pro articulis Reformationis Tridentinæ à Paulo III. delecti exclamabant. *Quid de unionibus beneficiorum ad vitam unius, ne scilicet obstet illa beneficiorum pluralitas ad obtinenda incompatibilia, nomine est, nisi mera fraus legis?*

24 In Concilio Tridentino præcipuus erat Episcopus Claramontensis (a). Guillelmus de Prato, qui in Congregatione mox post sessionem secundam habita, ad abolendam omnem pluralitatem beneficiorum Patres provocavit. *Primo*, aiebat, *tolletur ab omnibus beneficiorum, & maxime Episcopatum pluralitas funditus. Quod ita necessarium censeo, inquebat: ut optem memoriam illius pluralitatis oblivione sempiterna deleri, tanquam avaritiæ Clericalis (ob quam tam male audit Ordo Sacerdotum) primogenitam, & omnium malorum terram. Hanc sententiam & alii Patres suam fecere, quæ tamen multis rigidior videbatur.*

25 Hac occasione Concilium Tridentinum varia edidit Decreta (b). Sanxit primo: *Ut nemo, quacunque etiam dignitate, gradu, aut præminentia præfulgens, plures Metropolitanas,*

(a) Cap. 3. De Trid. Dectet. (b) Trid. sess. 7. cap. 2.

seu Cathedrales Ecclesias in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine — recipere, & simul retinere præsumat.

26 Et inferius (a): *Quicumque de cætero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, sive per viam unionis ad vitam, seu commende perpetuæ, aut alio quocunque nomine, aut titulo, contra formam SS. Canonum — recipere, ac simul retinere præsumperit, beneficiis ipsis — ipso jure, etiam præsentis Canonis vigore, privatus exigat. Hæc Decreta beneficiorum incompatibilium pluralitatem spectant.*

27. Quid de reliquis: Mandat S. Synodus (b) in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiamsi Cardinalatus fulgeant honore, observari, ut imposterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. *Quod quidem, si ad vitam ejus, cui conferatur, oneste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam regularia, quæcunque etiam commendata pertineat, cujuscunque tituli, ac qualitatis existant.*

28. Ecce hoc Decreto diserte excipiuntur beneficia simplicia, veluti incompatibilia, quæ personalem residentiam requirunt, idque vel ratione curæ animarum, vel ratione servitii. Ratione curæ animarum censetur incompatible beneficium, & illud, cui annexum est onus adjuvandi Pastorem in cura animarum, aut alendi Vicarium amovibilem, per quem cura animarum foret exercenda. Ratione servitii censentur incompatibiles Canonicatus non modo cum beneficio curato, sed etiam aliis Canonicatibus Cathedralium, Collegiatarumque Ecclesiarum, quia propter servitium personalem residentiam exigunt. *Trid. sess. 24. c. 12.*

29. Sequiore interpretatione nonnullorum invaluit, quod hodie distinguant inter residentiam præcisam, & simplicem, nec non illam, quæ causativa dicitur. Vocatur residentia simplex, & præcisam, quæ requiritur sub pœna privationis tituli. Residentia causativa audit, quæ spectat privationem nudam fructuum, si quis residentiam negligat. Inde communis praxis declarat, quoad incompatibilitatem beneficiorum simplicium inspiciendam esse residentiam præcisam. Quid alienius à mente Fundatorum, Canonibusque Ecclesiae hac vel excusatione, vel distinctione? Quippe iniquum est, eum retinere beneficium, qui illi deservire non intendit, tametsi aliquando fructibus carere velit, quia quodvis beneficium per-

(a) Trid. ibid. c. 4. (b) Trid. sess. 14. c. 17.